

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Przegląd teoretycznych przesłanek w edukacji muzycznej dzieci i młodzieży	25
1.1. Wprowadzenie	25
1.2. Potrzeba wypowiedzi estetycznych w okresie prehistorycznym	26
1.3. Systemy wychowania przez sztukę w starożytnej Grecji	27
1.4. Wychowanie przez sztukę w starożytnym Rzymie	28
1.5. Sztuka jako rodzaj rzemiosła	29
1.6. Muzyka jako przedmiot wychowania	30
1.6.1. System Emile'a Jaquesa-Delcroze'a	30
1.6.2. System umuzykalnienia Carla Orffa	31
1.6.3. System węgierski kształcenia muzycznego	32
1.6.4. System Shinichi Suzuki	33
1.6.5. Zestawienie systemów kształcenia muzycznego	34
1.6.6. Inne systemy wychowania przez muzykę	36
1.7. Edukacja muzyczna w Polsce po 1918 roku	37
1.7.1. Edukacja muzyczna w Polsce po 1945 roku	38
1.7.2. Edukacja muzyczna w Polsce po 1989 roku	39
1.7.3. Zespół „Scholares Minores pro Musica Antiqua” na tle historycznych przemian w polskim paradygmacie edukacji muzycznej	40

Rozdział 2. Specyfika psychologiczno-pedagogiczna kształcenia muzycznego dzieci i młodzieży	43
2.1. Wprowadzenie	43
2.2. Poziom rozwoju dziecka jako podstawa wychowania	44
2.2.1. Ogólna charakterystyka okresów rozwojowych dzieci i młodzieży	45
2.2.2. Stadia rozwoju umysłowego dzieci i młodzieży	46
2.2.3. Rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży	48
2.2.4. Rozwój motywacji i osobowości dzieci i młodzieży	49
2.2.5. Rozwój społeczny dzieci i młodzieży	51
2.3. Rozwój uzdolnień oraz zainteresowań muzycznych dzieci i młodzieży	52
2.3.1. Bódcze muzyczne a reakcja mózgu	54
2.3.2. Harmonia działań artystycznych wartością estetyczną	58
2.3.3. Specyfika rozwoju uzdolnień muzycznych	60
2.3.4. Rozwój zainteresowań muzycznych w poszczególnych okresach rozwojowych	61
2.3.5. Motywacja jako czynnik rozwoju uzdolnień i zainteresowań muzycznych	63
2.3.6. Sukces jako zjawisko społeczne w działalności muzycznej	64
2.4. Specyfika psychologiczno-pedagogiczna kształcenia muzycznego w wybranych systemach edukacji muzycznej	66
2.4.1. Elementy metodyczne w systemie Emile'a Jaquesa-Dalcroze'a	67
2.4.2. Elementy metodyczne w systemie Carla Orffa	69
2.4.3. Elementy metodyczne w systemie Zoltána Kodály'a	70
2.4.4. Elementy metodyczne w systemie Shinichi Suzuki	72
2.5. Podsumowanie	73
Rozdział 3. Metody badawcze i struktura wyników badań własnych nad procesami i zjawiskami związanymi z organizacją i rozwojem zespołu dziecięcio-młodzieżowego „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	77
3.1. Wprowadzenie	77
3.2. Problem pracy	78
3.3. Zastosowane metody badań empirycznych	81
3.3.1. Interakcyjna metoda obserwacji uczestniczącej typu genetycznego	82
3.3.2. Retrospekcja zdarzeń	85
3.3.3. Kwestionariusz standaryzowany	85
3.3.4. Studium przypadku (<i>case studies</i>)	88
3.4. Wyniki badań uzyskane za pomocą KPZSMpMA (wersja dla dzieci i rodziców)	89
3.4.1. Charakterystyka badanych osób	89
3.4.2. Wyniki badań dzieci i młodzieży	90
3.4.3. Wyniki badań rodziców	110
3.4.4. Interpretacja uzyskanych wyników badań	124

Rozdział 4. Integralne kształcenie postawy wobec muzyki na przykładzie doświadczeń związanych z zespołem muzyki dawnej „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	127
4.1. Wprowadzenie	127
4.2. Początki kształcenia muzycznego dzieci w Poniatowej	127
4.3. Dynamika rozwoju Zespołu muzyki dawnej w Poniatowej	129
4.4. Zaplecze instytucjonalne i organizacyjne kształcenia muzycznego dzieci i młodzieży w Poniatowej	140
4.5. Zaplecze społeczne struktury organizacyjnej kształcenia muzycznego	143
4.6. Realizacja koncepcji integralnego kształcenia muzycznego na przykładzie „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	148
4.6.1. Komponent poznawczy postawy wobec muzyki w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	151
4.6.2. Wymiar emocjonalny postawy wobec muzyki	155
4.6.3. Wymiar motywacyjno-działaniowy postawy wobec muzyki	162
4.6.4. Kształcenie postaw wobec muzyki jako realizacja zasady integralnej edukacji/ wychowania muzycznego	164
Rozdział 5. Specyfika psychopedagogiczna uzdolnień muzycznych na podstawie wybranych doświadczeń edukacji muzycznej dzieci i młodzieży	173
5.1. Wprowadzenie	173
5.2. Podstawowe założenia teoretyczne kształcenia i wychowania muzycznego	173
5.2.1. Uzdolnienia muzyczne jako rzeczywistość potencjalna	179
5.2.2. Czy każdy może nauczyć się muzyki?	181
5.3. Aplikacja założeń teoretycznych dotyczących kształcenia muzycznego do pracy w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	184
5.3.1. Aktualizacja uzdolnień muzycznych w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	185
5.3.2. „Muzyka szansą dla każdego” w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	188
5.3.3. Społeczność lokalna środowiskiem muzycznym Poniatowej	191
5.3.4. Efekty kształcenia muzycznego na przykładzie „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	193
5.4. Możliwości kształcenia muzycznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	196
5.4.1. Wspomaganie leczenia poprzez edukację muzyczną – zespół Downa	197
5.4.2. Oddziaływanie muzyki w przypadku podostrego stwardniającego zapalenia mózgu	198
5.4.3. Sukces artystyczny chłopca z zespołem łamliwego chromosomu X	200

Rozdział 6. Kształcenie muzyczne jako fundament wychowania ogólnego dzieci i młodzieży na przykładzie „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	203
6.1. Wprowadzenie	203
6.2. Postkonwencjonalna tożsamość nauczyciela nieodzownym warunkiem sukcesu pedagogicznego/artystycznego	204
6.3. Okres rozwojowy dzieci i młodzieży uczestniczącej w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	205
6.4. Edukacja muzyczna/wychowanie muzyczne w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua” jako element wychowania ogólnego	207
6.4.1. Rozwój zainteresowań muzycznych	207
6.4.2. Efekty nauki szkolnej dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach zespołu „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	209
6.5. Kształcenie sfery emocjonalno-motywacyjnej	211
6.6. Kształtowanie dojrzałości społeczno-moralnej w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua”	213
6.7. Wychowanie dzieci i młodzieży do kontaktów międzykulturowych	214
6.8. Edukacja/wychowanie muzyczne w zespole „Scholares Minores pro Musica Antiqua” jako droga kształtowania indywidualnej kariery zawodowej uczestników Zespołu	216
6.9. „Scholares Minores pro Musica Antiqua” miejscem krystalizacji postaw życiowych i kształtowania osobowości	217
Zakończenie	219
Bibliografia	223
Summary	235
Spis tabel	237
Aneks	239
Dyplomy i listy gratulacyjne	245
Fotografie	265